

NÁVRH PRÍPRAVY NA VYUČOVACIU HODINU

GEOGRAFIE: NITRIANSKY KRAJ

ROČNÍK: PRIMA – 3 ročník gymnázium	PREDMET: GEOGRAFIA
TEMATICKÝ CELOK: SLOVENSKO	TÉMA: NITRIANSKY KRAJ

VZŤAH TÉMY K ŠVP

- ✓ vyučovací hodina je v súlade s obsahovým a výkonovým štandardom ŠVP
- ✓ ISCED 3 – všetko z uvedených tém:
  - Nitra, Komárno, Nové Zámky,
  - pohoria, kotliny, nížiny
  - Nitra, Hron, Ipel', Váh
  - podzemná voda, minerálne a termálne pramene
  - zhodnotiť potenciál rozvoja najvýznamnejších oblastí cestovného ruchu na Slovensku,

VYUČOVACIE CIELE (čo chcem naučiť)

Žiak bude schopný:

- ✓ určiť polohu Nitrianskeho kraja
- ✓ pomenovať a ukázať na slepej mape mestá, pohoria, nížiny, rieky, pamiatky NR kraja
- ✓ zhodnotiť NR kraj z ekonomického, hospodárskeho hľadiska, z hľadiska CR
- ✓ vymenovať a ukázať na mape, kde sa nachádzajú významné pamiatky NR kraja
- ✓ porovnať okresy Nitrianskeho kraja z hľadiska rozvinutosti, pamiatok, poľnohospodárstva, priemyslu

VŠEOBECNÉ PREDPOKLADY

- Žiaci už preberali niečo o Slovensku
- Ak sú žiaci z NR kraja, tak vedia niečo o svojom kraji

MATERIÁLNE DIDAKTICKÉ PROSTRIEDKY (UČEBNÉ POMÔCKY, TECHNOLOGIE)

- počítač + dataprojektor alebo interaktívna tabuľa
- prezentácia
- internet – kvôli slepej mape - <https://www.purposegames.com/game/6b89ebf077>
- nástenná mapa Slovenska, prípadne ak je, tak mapa Nitrianskeho kraja
- atlasy Slovenska – jeden do lavice
- zošit a pero

POJMY (KĹÚČOVÉ SLOVÁ)

Termálne pramene, skalné obydlia, hrad, Konštantín a Metod, 863, Veľká Morava, Svorad, Zobor, hviezdáreň, jadrová elektráreň, Agrokomplex, Nitra, Komárno, Levice, Šaľa, Topoľčany, Nové Zámky, Zlaté Moravce....

METODICKÉ POZNÁMKY

- v prípade, že v triede nie je počítač/interaktívna tabuľa ani internet, tak nevadí

POUŽITÉ METÓDY

- Diskusia
- Výklad
- Práca s mapou
- Interaktívna hra
- Kvíz

ZÁKLADNÁ ŠTRUKTÚRA HODINY + MOTIVÁCIA

1. Úvod hodiny (1 min)

Priklad úvodu:

„Začneme hádankou. Skúste uhádnuť, o ktorom kraji sa budeme dnes rozprávať. Na siedmych pahorkoch vyrástla jedna riša... v tej riši bola skrýša. Svätý Svorad tam ukrýval sa, asketickým životom trestal sa. Veruže je to naše najstaršie mesto! Obyvatel'ov má tento kraj viac ako šesťsto. Čo je to“

2. Administratívna hodiny (2 min) → zápis do triednej knihy, žiaci si rozdajú atlasy
3. Expozícia učiva (25 min) – spoločné opakovanie učiva pri tabuli s plynulým prechodom k novému učivu (→ viac v precvičenie a upevnenie učiva)
4. Precvičenie a upevnenie učiva (15 min)
5. Záver hodiny a rozlúčenie sa

DOPLŇUJÚCE UČIVO

– **kľúčové učivo je v prezentácii**

ZDROJ - <https://tuul.sk/material/nitriansky-kraj-krajske-mesto-nitra/>

Je našim juhom, najúrodnejším a najteplejším územím. Nitra bola prvým ranným centrom našich slovanských predkov, kniežaťa Pribinu a jeho troch synov. Ako ho predurčujú podmienky, je to kraj prevažne poľnohospodársky, a sa krajské mesto Nitra je akousi mekkou poľnohospodárov. Je tu vysoká škola poľnohospodárska a tiež sa tu konajú poľnohospodárske výstavy Agrokomplex.

Územie je bohaté na geotermálne pramene a je tu viacero **termálnych kúpalísk**: Podhájska, Patince, Diakovce a Štúrovo.

Legenda o kráľovi Svätoplukovi

Po kniežati Pribinovi je kráľ Svätopluk najvýznamnejšou osobnosťou slovenských dejín 9. storočia. Porazil Vislanov, Slezanov, od Bulharov získal Zatisie, obsadil Čechy a Lužice, spustošil Zadunajsko, vyslobodil Metoda zo zajatia a za jeho moci dosiahla Veľká Morava najväčšiu územnú rozlohu a vrchol svojej moci.

O konci života tohto mocného vladára rozpráva nasledujúca povesť.

Svetka bola bylinkárka a veštica. Jej rady a predpovede kráľovi Svätoplukovi veľakrát pomohli. Dnes stála opäť v jeho komnate a čakala na príkazy. Kráľ však netušil, že sa jeho verná Svetka zaplietla do podliackych sietí veliteľa posádky Kuroňa a biskupa Wichinga, ktorý si žela kráľovu smrť. Tí verili, že ak by veštica predpovedala panovníkovi skorý skon, Svätopluk sa

utrápi a skutočne zomrie. Veliteľ posádky načúval za dverami a bylinkárka o tom vedela. Nešťastnú predpoveď musela vysloviť už dnes.

A tak odporučila kráľovi, aby sa rozlúčil s deťmi. Kráľova veštba o prichádzajúcej smrti veľmi rozrušila. Svetka opustila miestnosť a kráľ zronene rozmýšľal. Dýchal zhlboka a zdalo sa, že náhle zostarol.

Dal si zavolať svojich troch synov. Prikázal im priniesť prúty. Vzal ich do rúk a ukázal im, že ak budú držať pohromade ako zviazané prúty, nik ich nepremôže a za svojho nástupcu určil Mojmíra II. Noc a deň prebdel na Nitrianskom hrade. V podvečer sa preoblečený do mníšskeho habitu vybral do zoborských lesov.

Svätopluk putoval po nevyšľapaných chodníčkoch, vystúpil na štít nad jaskyňou a odtiaľ sa rozhliadal po okolí. Potom sa pobral smerom na Šindolku. Pri prameni postál a myslel na svojich synov, ženu i svoj osud.

Zo Šindolky sa kláštornou cestou vybral opäť ku kláštoru. Pri jazierku videl zopár pustovníkov, ktorí sedeli okolo vatry. Zámerne sa im vyhol, pretože túžil po samote. Potom hlboko v hore zakopal svoj meč a odišiel do kláštora, kde ako legenda hovorí, medzi rehoľníkmi dožil v modlitbách svoj život. (Zrubec L., 1995, s. 36 – 40).

EXPOZÍCIA UČIVA

Všetko dôležité je v prezentácii!!!!

- doplniť učivo o otázky
- žiaci chodia ku mape, odpovedajú na otázky
- môžu aj diskutovať k téme
- dôležité pojmy píše učiteľ na tabuľu
- žiaci si píšu poznámky do zošita
- učiteľ povie aj príklady a zaujímavosti z vlastnej skúsenosti, ak má
- žiaci tiež môžu povedať zážitky

Otázky:

- Čo viete o Nitre?
- Viete vymenovať 7 pahorkov, na ktorých sa rozprestiera Nitra?
- Ktoré pohoria zasahujú do Nitrianskeho kraja? Ktorá nížina/nížiny?
- Ktoré významné rieky pretekajú cez NR kraj?
- Kde sa vyrábajú chemické hnojivá? Na čo sa využívajú?
- Ktorá jadrová elektráreň sa nachádza na území NR kraja?
- Poznáš nejaké kúpaliská v NR kraji?
- Aké hrady sa nachádzajú v NR kraji a kde? Ukáž na mape
- Ako je na tom NR kraj z hľadiska poľnohospodárstva?
- Ktorý okres v NR kraji je rozlohou najväčší?
- Ktorý zas počtom obyvateľov je najväčší?

Dôležité mestá/obce:

Brhlovce – domy vytesané do skál, obydlia sú raritou a sú vyhlásenou rezerváciou ľudovej kultúry

Nitra – krajské mesto, VŠ pedagogická a poľnohospodárska, bývajú tu rôzne výstavy, Agrokomplex, Nábytok a bývanie, Autosalón pod. Nad Nitrou je vrch Zobor, ktorý je obľúbeným vychádzkovým miestom Nitránov, Agro Tami, Jaguar, Sony

Mochovce – jadrová elektráreň

Topoľčianky – kaštieľ, letné sídlo prezidentov, chov zubrov, chov koní

Komárno – najväčší slovenský prístav, sú tu lodenice, pevnosť, námestie Európy

Hronský Beňadik – opevnený kláštor

Levice – levický hrad, neďaleko vyvierajú termálne pramene Slatina a Santovka, LevMilk, Margita a Ilona,

Nové Zámky – ležia južne od Nitry, v minulosti boli významnou pevnosťou, žiarovky Osram

Zlaté Moravce – výroba chladničiek, ležia na rieke Žitava, spolu s mestom Vráble

Dudince – kúpele

Hurbanovo – hvezdáreň, pivovar

Diakovce – kostol s pochodím, kúpalisko

Šaľa – dom ľudového bývania, Duslo

Tesárske Mlyňany - arborétum

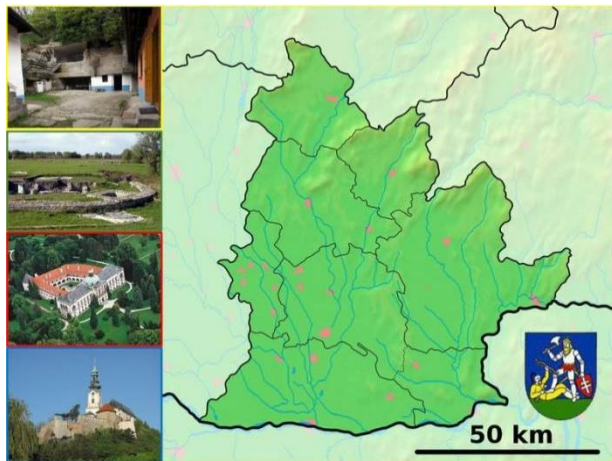
PRECVIČENIE A UPEVNENIE UČIVA

- nie je nutné stihnúť všetko, učiteľ môže vybrať aj na základe žiadosti žiakov

Slepá mapa Nitriansky kraj - <https://www.purposegames.com/game/6b89ebf077>

- žiaci chodia do radu ku tabuli a označujú hľadané miesta na mape

- S interaktívnou tabuľou alebo s počítačom a dataprojektorom:

Kvíz o Nitrianskom kraji :

http://tuul.sk/wp-content/uploads/2014/01/Test_Nitriansky_kraj.pdf

- učiteľ prečíta otázku, žiaci hovoria odpoveď, vysvetľujú si, prečo to tak je, ak to nie je jasné

- žiaci chodia k mape ukazovať, kde sa dané miesto nachádza

- učiteľ môže dávať doplňujúce otázky

- môže byť viac správnych odpovedí

Otázka č.1: Ktoré známe minerálne vody pramenia v Nitrianskom kraji?

a) Slatina

b) Salvátor

c) Budiš

d) Santovka

Otázka č.2: V akom slohu bol postavený známy kostolík v Dražovciach?

a) barokovom

b) renesančnom

c) románskom

d) gotickom

Otázka č.3: Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry, kde sú obydlia vytesané do tufových sopečných hornín sa nachádza v:

a) Brhlovciach

b) Oponiciach

c) Diakovciach

d) Patinciach

Otázka č.4: Mestu, ktorého história je spojená s pôsobením Konštantína a Metoda sa hovorí aj mesto pod Zoborom. Ktoré je to mesto?

a) Komárno

b) Nitra

c) Nové Zámky

d) Topoľčany

Otázka č.5: Ktoré z uvedených miest nemá termálne kúpalisko?

a) Diakovce

b) Nitra

c) Podhájska

d) Štúrovo

Otázka č.6: Pohorie Burda sa vypína nad sútokom Dunaja s:

a) Váhom

b) Ipľom

c) Hronom

d) Moravou

Otázka č.7: Významný chemický závod Duslo je v meste?

a) Nitra

b) Komárno

c) Šaľa

d) Štúrovo

Otázka č.8: Ktoré z uvedených miest Nitrianskeho kraja, nie je okresným mestom?

a) Vráble

b) Šaľa

c) Zlaté Moravce

d) Komárno

Otázka č.9: Ktoré pohoria zasahujú do Nitrianskeho kraja?

a) Pohronský Inovec

b) Tríbeč

c) Malé Karpaty

d) Štiavnické vrchy

Otázka č.10: Ktoré zo známych zrúcanín hradov ležia v Nitrianskom kraji?

a) Pajštún

b) Šášov

c) Gymeš

d) Hrušov

Otázka č.11: Ktorá z uvedených vecí sa nenachádza v Nitrianskom kraji

a) tepelná elektráreň

b) známa hvezdáreň

c) jadrová elektráreň

d) zubria obora

Otázka č.12: Námestie Európy sa nachádza v meste:

a) Zlaté Moravce

b) Komárno

c) Topoľčany

d) Nové Zámky

Otázka č.13: Toto mesto je známe ako jedno z centier historického Tekova. Známe je aj zrúcaninou hradu. Aké je to mesto?

a) Topoľčany

b) Levice

c) Komárno

d) Šahy

Otázka č.14: Ktorá z uvedených riek nepreteká Nitrianskym krajom?

a) Hron

b) Ipel'

c) Nitra

d) Hornád

Otázka č.15: Najznámejšie slovenské arborétum je v:

a) Kolárove

b) Želiezovciach

c) Tesárskych Mlyňanoch

d) Hurbanove

Otázka č.16: Najmenším mestom Nitrianskeho kraja je mesto?

a) Želiezovce

b) Tlmače

c) Šahy

d) Vráble

Ďalší test, alebo otázky vhodné na písomku, alebo otázky vhodné pri spomenúť pri výklade učiva: <https://tuul.sk/material/nitriansky-kraj-krajske-mesto-nitra/>

1. Ako sa volá vrch nad mestom Nitra?
A/ Zobor
B/ Záruby
C/ Vtáčnik
2. V ktorom Slovenskom meste sú lodenice?
A/ Nové Zámky
B/ Komárno
C/ Levice
3. V Hronskom Beňadiku je :
A/ múzeum
B/ opevnený kláštor
C/ prístav
4. Na akej rieke ležia mestá Vráble a Zlaté Moravce?
A/ Dunaj

- B/ Žitava**
C/ Váh
5. Pri akom väčšom meste vyvierajú pramene Slatina a Santovka?
A/ Bratislava
B/ Levice
C/ Nové Zámky
6. Napíš, čím sa preslávili Topoľčianky:
A/ kaštieľom
B/ chovom zubrov
C/ ZOO
7. Dudince sú:
A/ pohorie
B/ kúpele
C/ kláštor
8. Jadrová elektráreň v Nitrianskom kraji je:
A/ Jaslovské Bohunice
B/ Zemianske Kostolany
C/ Mochovce
9. Arborétum sa nachádza v obci:
A/ Tesárske Mlyňany
B/ Topoľčianky
C/ Levice
10. Čím sú známe Brhlovce?
A/ termálnymi prameňmi
B/ skalnými obydliami
C/ kúpeľmi
11. Ktorá z viet nie je pravdivá:
A/ rieka Hron sa vlieva do Dunaja
B/ rieka Ipel' sa vlieva do Hrona
C/ rieky Ipel' a Hron sa vlievajú do Dunaja
12. Mesto Zlaté Moravce sú známe výrobou:
A/ chladničiek
B/ pračiek
C/ televízorov
13. Začiarni mestá, kde sa nachádza pivovar:
A/ Hurbanovo
B/ Levice
C/ Topoľčany
14. Ako sa volal knieža, ktorý preslávil Nitru:
A/ Samo
B/ Pribina
C/ Karol
15. Nitra je strediskom :
A/ motoristov
B/ poľnohospodárov
C/ módnych návrhárov

ZAÚJÍMAVÉ ODKAZY + POUŽITÁ LITERATÚRA

<https://www.purposegames.com/game/6b89ebf077> - slepá mapa Nitriansky kraj

<https://tuul.sk/material/nitriansky-kraj-krajske-mesto-nitra/> - materiály k Nitrianskemu kraju

http://tuul.sk/wp-content/uploads/2014/01/Test_Nitriansky_kraj.pdf - kvíz o NR kraji

VYPRACOVALA: Iveta Csicsolová, 3upGEIT